

13.11.2014

Asianumero 2014-00737

Viite www.minedu.fi: Toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön rakenneuudistus 2014 - 2016

Asia Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta ja laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain ja opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Yleistä

Opetusministeriön valmisteleva luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta ja laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain ja opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta liittyy laajempaan toisen asteen koulutusjärjestelmän rakenteelliseen uudistukseen.

Esitys uudeksi rahoitusjärjestelmäksi muuttaa olennaisesti koulutuksen järjestämisen rakenteita, ja sillä tulee olemaan merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia. Siksi Suomen ev.lut. kirkon Kirkkohallitus haluaa lausua lakiehdotuksen luvuista 2-4 ja 6 seuraavaa.

Rahoituksen määräytymisen yleiset periaatteet

Kirkkohallitus kannattaa esityksen peruseriaatetta (s. 20), jossa lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus määräytyy suoritusten ja tulosten, ei opiskeluajan perusteella.

Lakiehdotukset rahoituksen määräytymisestä turvaavat hyvin niiden ammatillisen koulutuksen järjestäjien rahoituksen, joiden opiskelija-aines on hyvätaoista. Esityksessä rahoituksen ajallisia myöntämisperiaatteita tarkistetaan (3 § ja 11 §; perustelut s. 1, 18-20, 24-25) siten, että lukiokoulutukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen perusrahoitusta voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ja aiemmin toisen asteen tutkinnon suorittaneelle kahden vuoden ajan. Kun tavoitteena on, että koko ikäluokka suorittaisi vähintään lukion tai toisen asteen ammatillisen koulutuksen, on todennäköistä, että toiselle asteelle tulee nykyistä enemmän opiskelijoita, joiden opiskelumotivaatio on heikko, heidän opiskeluedellytyksensä ovat puutteellisia tai he ovat jostain syystä vaarassa syrjäytyä. Ratkaisevaa tutkinnon tai lukiokoulutuksen suorittamisen kannalta on, että opiskelija kiinnittyy opintoihin ja yhteisöön sekä saa riittävästi tarvitsemiaan tukipalveluita. Rahoitusjärjestelmän uudistuksessa tulee ottaa huomioon myös se, miten koulutuksen järjestäjät pystyvät toteuttamaan toimivasti elokuussa 2014 voimaan tullutta opiskeluhuoltolakia.

Rahoitusjärjestelmän uudistuksessa painotetaan sekä lukio- että ammatillisessa koulutuksessa tutkintojen suorittamisen tehokkuutta ja nopeutta (s. 34). Jotta em. tavoitteisiin päästäisiin, on tärkeää, että koulutuksen rahoitusperusteissa otetaan huomioon myös opiskelun tukitoimet ja hyvinvointipalvelut. Toimiva

13.11.2014

opiskelijahuolto ja opiskelijoiden ohjauspalvelut ovat tärkeimpiä tekijöitä opiskelujen tavoiteaikataulussa pysymisen ja myös opiskelun mielekkääksi kokemisen kannalta. Tutkinnon suorittaminen esitetyissä aikatauluissa on mahdollista, mutta rahoituksen määräytymisessä tulisi huomioida paremmin opiskeluaikaan vaikuttavat olosuhdetekijät ja poikkeustilanteet (esimerkiksi aikuisopiskelijoiden perhetilanteiden muutokset).

Perusrahoituksen suhde suoritusrahoitukseen

Perusrahoituksen tarkoituksena on luoda ennakoitavaa perustaa koulutuksen järjestämiselle (s. 22). Kirkkohallituksen mielestä perusrahoituksen rajaaminen tutkinnon suorittamisaikaan samanaikaisesti, kun opiskelijapohja laajenee ja opintojen ohjauksen ja opiskelijahuollon tarpeet kasvavat, on huolestuttavaa.

Kirkkohallitus esittää, että lakiehdotuksen pykälien 15, 20 ja 36 rahoitusosuuksien jakautumista muutetaan siten, että perusrahoituksen osuus suhteessa suoritusrahoitukseen olisi esitettyä suurempi.

Vaikuttavuusrahoitus ja työelämävastaavuus

Vaikuttavuusrahoituksen tavoitteena on mm. kannustaa koulutuksenjärjestäjiä huolehtimaan koulutuksen laadusta ja työelämävastaavuudesta (s. 23). Vaikuttavuusrahoituksen kriteerit eivät tue tätä perustelua riittävästi, koska niissä ei ole mainittu yhtään sellaista kriteeriä, joka ottaisi huomioon työelämän antaman palautteen ja arvioinnin työelämän osaamistarpeiden näkökulmasta (24 §, 35 §, 43 §). Valtakunnallisen työelämäpalautetta kokoavan järjestelmän luominen ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista, mutta koulutuksen järjestäjien omaan arviointi- ja palautejärjestelmään liittyvä työpaikkojen antama palaute toisi vaikuttavuusrahoitukseen mukaan työelämän näkökulman.

Kirkkohallitus esittää, että lakiehdotuksen pykälissä 24, 35 ja 43 vaikuttavuusrahoituksen kriteeriä kohdassa 3 tarkennetaan niin, että opiskelijan (s. 50, 55, 58) antaman työelämäpalautteen lisäksi huomioitaisiin myös työpaikkojen antama työelämäpalaute.

Harkinnanvarainen rahoitus

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen harkinnanvarainen rahoitus (27 §) on kannatettavaa, koska se mahdollistaa erityistä koulutustehtävää toteuttavien koulutuksen järjestäjien tukemisen.

Kirkkohallitus katsoo, että tukea tulisi kohdentaa esimerkiksi niille koulutuksen järjestäjille, jotka ovat pieniä, mutta toteuttavat valtakunnallista koulutustehtävää.

Jukka Keskitalo
Kansliapäällikkö

Pekka Huokuna
Kirkkoneuvos